

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 9. De bona, & mala delectatione, & de illorum infelicitate, qui
praepostero fine virtutem colunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Inde enim proveniunt dissolutiones, querelæ, detractiones, mendacia, rixæ, scurrilitates, & omnia mala. Frustrâ laborat, ut donum orationis, & internam pacem obtineat, qui frænum & custodiam ori suo non ponit. Frustrâ fatagit proprios emendare defectus, qui aliorum censor est. Hoc laqueo plerique involvuntur: alios reprehendunt, sibi adulantur: alios deprimunt, se & sua jactanter extollunt. Pauci admodum sunt, qui huic vitio renuntient, qui vitam suam ita irreprehensibilem exhibeant, ut non libenter alienam reprehendant. Tanta mirum hujus mali libido mentes hominum invasit, ut illi etiam, qui ab aliis vitiis longius recesserunt, in hoc, veluti in extremum diaboli laqueum infeliciter incidant. Docuit me vir magnus, numquam se vidisse hominem loquacem in bonis operibus perseverasse. Magna itaque res est taciturnitas, per quam ab hominum consortio recedentes discimus cum Deo miscere colloquia. Lingua enim in vanum silet, nisi Spiritus cum Deo loquatur. Omnia quæ patimur, calumnias, persecutiones, infirmitates, & animi afflictiones, silentium sanctificat: nam qui hæc tolerat, & tacet, sacrificat Deo corpus, animam, existimationem, facultates, & omnia bona sua: tum Christum imitatur, qui quasi agnus coram tondente se obmutuit, & non aperuit os suum: liber denique ab omni perturbatione, tranquillâ fruitur sui ipsius possessione. Est quidem nonnunquam sui defensio necessaria, sed ingens cautela adhibenda, ne Christianæ modestiæ, & humilitatis moderamen excedatur. Vix autem accidit casus, in quo quis tueri famam suam teneatur, nisi aut munus publicum gerat, ad quod exercendum redderetur inhabilis, si bonum ejus nomen per calumniam denigraretur: aut cum uni impositum crimen in aliorum dedecus vergit, quibus prospiciendum sit: aut cum quis à legitimo superiore de veritate interrogatur. Rebus in cæteris consultius est tam linguâ, quàm animo tacere, neque enim prodest exterior taciturnitas, si intus commoti affectus tumultuantur. *Obmutui*, ait Propheta, & *filii à bonis* (Psal. 38.) Quod si à bonis sermonibus abstinere interdum oportet ob silentii præstantiam, quanto magis à noxiis, & inutilibus? Sapientissimus est, qui scit tacere, difficilius etenim est nosse tacere, quàm loqui.

§. IX.

De bona, & mala delectatione, & de illorum infelicitate, qui prapostero sine virtutem colunt.

Nihil naturæ rationali verè, & ex se delectabile est, nisi vita secundum virtutem: quæ enim vulgo delectabilia videntur, veram, & solidam delectationem non habent, quia sibi invicem adversantur, & quod uni placet, alteri displicet: quod uni dulce, alteri amarum videtur. Sic prodigus in effusione pecuniæ, avarus in ea custodienda & conservanda delectatur. Hæc siquidem delectationes non sunt secundum rationem, quæ omnibus communis est, sed secundum corruptionem appetitus à ratione deficientis. Sicut palatum febricitantis certum judicium ferre nequit de sapore & condimento ciborum; ita nec sensus vitiosi hominis capax est delectationis, quæ ex virtute percipitur. Et quidem bonum sensibile naturæ instinctu cunctis placet, sed qua moderatione placere debeat, & quid in usu illius servandum sit, pauci dignoscunt. Ad majora homo conditus est, quam ut serviat voluptatibus sensuum. Contemplatio & fruitio summi boni finis illius est: naturæ verò irrationalis finis est sensuum delectatio. Sed quia homo veritatem contemplari nequit, nisi per species, & phantasmata à sensibus accepta, nec potentiæ rationales officio suo fungi possunt in corpore malè affecto; idèò pertinet ad naturam hominis sui corporis curam rationalem & moderatam habere, ut potentiæ corporales aptiores fiant, & alacriores ad sua munera exercenda. Quod si quis finem constituat in his, quæ ad corpus spectant, ut si cibum sumat propter solam delectationem: hic procul dubio peccat, naturæ ordinem pervertens, quæ gratum cibo saporem indidit, ut eo alliceret ad necessaria vitæ alimenta, non ut in eo finem suum ponat, sicut bruta ratione carentia. Certum profectò est, non posse hominem in hac vita omni delectatione carere, nam vel terrenis vel cælestibus delectatur; sed quò magis cælestia appetit, eò majori fastidio à terrenis abhorret. Utrisque simul, & æqualiter delectari nemo potest. Multi quoque sunt, qui virtutis splendore, & pulchritudine magis quàm ipsa virtute delectantur. Ad amorem Dei aspirant, quia excelsus, & sublimis est: vitam ducunt duriorum, quia vis quædam & generositas animæ in ea elucet: pacem interiorum sectantur
ejus

ejus suavitate illecti : viam salutis scire cupiunt, ut sciant, omnesque libros de ea tractantes evolvunt, ut pabulum præbeant curiositati : iter perfectionis arripiunt tumore quodam spiritûs, & occulto amore propriæ excellentiæ : rerum sublimium notitiâ quærunt & lumina, quibus imbuti se ipsis fruuntur, non Deo : volunt quæ sibi placent, non quæ vult Deus; & hæc ipsa, quæ Deus vult, ideò volunt, quia delectant, non quia vult Deus. Sic cæco errore decepti dulcedinem possessionis magis amant, quam rem possessam : & cum maximè credunt se Deo fervire, sibi obsequuntur, & nihil proficiunt, nihilque tandem invenient in manibus suis, nisi amorem sui & superbiam. Deus igitur quærendus est in spiritu veritatis, propter ipsum solum non propter delectationem. Hæc vita laborum, pugnæ, & tenebrarum est : gaudium, quies, & tranquillitas futuræ vitæ reservantur.

§. X.

Opinione vivimus.

CONSTANS omnium sententia est, opinione nos vivere, sed quanta sit vis opinionis non omnes percipiunt. Hæc dominium in homines, seu potius tyrannidem exercet variis ac miris modis : hæc felices, & miseros, pauperes & divites, sanos & infirmos pro suo arbitrio facit : nemo enim beatus, nemo dives, nemo incolumis est, nisi putet se esse. Hæc hominibus gaudium, hæc tristitiam tribuit pro ut ipsi opinantur : nam hi affectus in opinione magis consistunt, quam in rei præsentis commodo vel incommodo. Gaudere solent plerique vel dolere ex præconcepta rei futuræ bonitate vel malitia, quæ major ex opinione semper est, quam re ipsa foret in re præsentia. Ipsa enim experientiâ didicimus, adveniente bono quod sperabamus, vel malo quod timebamus, hujus molestiam, & illius jucunditatem vel minui vel prorsus evanescere. Opinio item non solum operatur, ut quod futurum est, præsens fiat, sed insuper in unum redigit quæ per partes, & diverso tempore eventura sunt, totamque vim suam in momento exercet. Quis honorem, laudem, æstimationem hominibus præbet, eorumque operibus, nisi sola opinio? Totius orbis divitiæ, & dignitates uni collatæ non sufficiunt, ut his contentus sit, nisi opinio consentiat. Aman primus erat in regno Assueri, & opes immensas possidebat, & nihil

ominus opinione suâ infelicissimus se nihil habere putabat, quia homo quidam captivus ingredienti palatium ei non assurgebat. Est & aliud maximum malum opinionis, nam præsens tempus in longum extendit, & auget, ac si nunquam morituri simus : æternitatis verò interminabilem durationem defectu considerationis ita contrahit, ac minuit, ut de nihilo æternitatem, de æternitate nihilum faciat. Ipsa quoque vitia & peccata non ratione, sed opinione metimur; ex quo fit, ut plerique, dum vitium aliquod vitant, in contrarium currant. Sic exhorrens avaritiam, fit prodigus : inquietus fit, cujus pigritia reprehenditur : ad timiditatem declinat, cujus audacia arguitur. Provenit tandem ex opinione, quod de nobis ipsis non ex veritate, non ex sincero propriæ conscientiæ testimonio, sed ex falsa hominum existimatione judicemus. Tanta est vanitas, & amentia nostra, ut eâ vitâ minimè contenti, quâ in nobis ipsis vivimus, aliam chimericam, & inanem quæramus in idea, & opinione aliorum, qui nos sæpe nec cognoscunt, nec diligunt, & quorum judicia ipsimet aliquando contempsimus. Sic verâ vitâ neglectâ, illam ornare, & conservare nitimur, quæ ab aliis pendet, adeò ut ipsum scire nostrum nihil esse reputetur, nisi nos scire ceteri sciant. Ab his autem erroribus & illusionibus, nulla ratio liberare nos valet, nisi Divina gratia mentibus nostris verum lumen infundat. Vera enim vel falsa cuiusque opinio est, prout vero vel falso lumine imbuitur.

§. XI.

Scientiam Salutis plerique contemnunt.

BONA est omnis scientia, quæ veritati consentit, sed qui satagit salutem suam cum timore & tremore operari, ea prius, & diligentius scire curat, quæ sunt viciniore salutis, quia tempus breve est. Nihil prodest homini multa scire, si sciendi ordinem, & modum neglexerit. Sententia Jacobi Apostoli est, *Scienti bonum facere, & non facienti peccatum est illi (Jac. 4. 17.)* Ac si diceret, sumentis cibum, & non digerenti perniciosum est ei. Cibus enim indigestus non nutrit, sed nocet : ita & multa scientia sine delectu animæ ingesta, nisi igne Charitatis concocta fuerit, ac in mores transfusa, in pravos & noxios humores convertitur, & desinit in damnationem. Duo sunt, de quibus homo, dum in hoc mundo peregrinatur, sollicitus esse debet, ut vitam sci-